

VAIKAMS PALANKAUS SKAITMENINIO TURINIO, PASLAUGŲ IR PROGRAMŲ KRITERIJAI

Vertybės ir poveikis

Turinyje, kurį ketinate kurti, būtina nuo pat pradžių atsižvelgti į toliau apibūdintas **vertybes**, kurios atskleidžia, kokį **poveikį** turinys gali daryti vaikui.

Įvertinkite, koku mastu jūsų turinys, programėlė arba paslauga yra:

- **plečiantis galimybes** – leidžia vaikui jaustis užtikrintam ir kuo savarankiškiau vystyti savo gebėjimus saugioje skaitmeninėje aplinkoje;
- **patrauklus** – motyvuoja ir įkvepia vaiką;
- **skatinantis** – žadina vaiko smalsumą sužinoti daugiau;
- **saugus** – suteikia vaikui galimybę tyrinėti skaitmeninę patirtį su mažiausia rizika.

Kontrolinis sąrašas

Apsvarstykite pagrindus

- Pasirinkite tikslią amžiaus grupę
- Nustatykite tikslus
- Suplanuokite naudą vaikui

Pateikite aiškius ir skaidrius tikslus

- Kurdami turinį ir vartotojo sąsają pirmiausia turėkite omenyje pasirinktą amžiaus grupę.
- Vadovaukitės vaikų amžiaus grupės, su kuria dirbate, gebėjimais – jų kognityvine, kalbine, socialine ir emocine raida bei tokio amžiaus vaikų interesais. Atminkite, kad kiekvienas vaikas yra asmenybė, todėl vaikai gali nepaprastai skirtis vieni nuo kitų.
- Atsižvelkite į svarbius socialinius ir kultūrinius jūsų aplinkos veiksnius.

Kurkite skatinančią skaitmeninę patirtį

- Planuokite ir kurkite kūrybiškus, interaktyvius, skatinančius, naujoviškus, įdomius ir (arba) edukacinius elementus bei savybes.
- Pateikite patrauklią vaizdinę medžiagą, kuri būtų tinkamai priskirta ir paženklinta. Atminkite, kad grafinė medžiaga, garsas (balsas, muzika ir garso efektai) bei vaizdo įrašai gali turėti didesnę poveikį nei tekstas.
- Įtraukite tinkamo sudėtingumo lygmens užduotis ir ypatybes, jei reikia, numatykite tinkamą grįžtamąjį ryšį ir atlygį.
- Apsvarstykite galimybes keistis, dalytis turiniu ir jį įterpti, bendradarbiaujant su kitais pozityvaus internetinio turinio kūrėjais (autorais).

Užtikrinkite galimybes naudotis

- Apsvarstykite, kaip turinys arba paslauga gali būti prieinami naudojant mobiliuosius įrenginius, taip pat įvairias platformas, naršykles ir operacines sistemas.
- Patikrinkite, ar naršymo struktūra patogiai vartotojui, intuityvi ir pritaikyta tikslinės grupės motoriniams įgūdžiams ir gebėjimams.

- Suplanuokite turinį taip, kad vartotojai nepasiklystų svetainėje arba naudodami paslaugą ar programą – jie visuomet turi žinoti, kur yra, o jiems orientuotis turi padėti aiškiai paženklinėti naršymo elementai.
- Pateikite tokį URL adresą ir (arba) pavadinimą, kuris lengvai nukreiptų vaiką į nurodytą turinį, paslaugą arba programą ir, jei vaikas suklystų, įvesdamas URL, nukreiptų jo į nepageidaujamus arba žalingus domenų, kuriuose būtų virusų ir reklamos.
- Naudokite gerai parašytą tekstą be klaidų, kuris būtų tinkamas tikslinei grupei.
- Užtikrinkite, kad vaikai nepasimestų ir galėtų lengvai grįžti į pradinį ekraną arba į ankstesnį skyrių. Suteikite jiems galimybę seksti, kur jie yra (pavyzdžiui, pažymint tašką žaidime arba pasakojime). Pasirūpinkite, kad norėdamas toliau skaityti arba tęsti žaidimą vaikas galėtų lengvai rasti tą patį turinį.

Kurkite neįgaliesiems pritaiktą ir integracinį turinį bei paslaugas

- Užtikrinkite, kad planuojant, tobulinant ir kuriant turinį arba paslaugą visos dalyvaujančios šalys atsižvelgtų į žmonių su regėjimo, klausos, judumo arba pažinimo negalia poreikius ir reikalavimus.
- Šiuo požiūriu apsvarstykite turinio ir paslaugų struktūrą, kalbą, tekstą, sakinę kalbą, garsą, vaizdus ir spalvas. Užtikrinkite, jog jie būtų parinkti taip, kad tiktų pagalbinėms technologijoms ir pateikite alternatyvius tekstus arba atributus.

Užtikrinkite turinio patikimumą

- Pasirūpinkite, kad turinys, paslauga arba programa atitiktų atitinkamus teisės aktus ar norminius dokumentus, pavyzdžiui, dėl nepilnamečių apsaugos, duomenų apsaugos, komercinių pranešimų, autorių teisių ir pan.
- Pateikite informaciją apie turinio teikėją arba kūrėją.
- Užtikrinkite, kad kontaktiniai duomenys būtų lengvai pasiekiami, o į užklausas būtų atsakoma per pagrįstą laiką.
- Užtikrinkite tikslų ir patikimą turinį, kuris būtų nuolat atnaujinamas ir peržiūrimas.
- Jei reikia, užtikrinkite, kad siūlomas turinys būtų teisingas, atnaujintas ir aktualus.
- Pateikite aiškią informaciją tėvams ir globėjams. Jei norite pabrėžti, kad jūsų paslaugos tinkamos vaikams, apsvarstykite galimybę gauti tai patvirtinantį nepriklausomą sertifikatą ir jį pateikti.

Pirmenybę teikite vaiko saugumo užtikrinimui

- Užtikrinkite, kad turinys nebūtų žalingas nepilnamečiams, t. y. kad jame nebūtų įžeidžiančios medžiagos ar kitų kenksmingų elementų (pavyzdžiui, pornografijos, rasistinio, smurtinio, įžeidžiamo, ksenofobinio turinio, nuotraukų ar vaizdo įrašų).
- Užtikrinkite, kad vaikai nebūtų nukreipiami į netinkamą turinį, t. y. į tokias išorines svetaines ar programas, kurių turinys netinkamas.
- Jeigu nuspręsite naudoti išorinių šaltinių turinį, venkite automatiškai teikiamo susijusio turinio arba peržiūrų, kurioms netaikoma jūsų redakcinė kontrolė.
- Laikykitės saugaus dizaino principo ir nuo pat kūrimo proceso pradžios atsižvelkite į vaikų apsaugos internete aspektus.
- Sukurkite veiksmingą stebėjimo ir reguliavimo metodiką bei pateikite veiksmingus pranešimų teikimo mechanizmus, kuriuos būtų lengva rasti ir naudoti kreipiantis pagalbos ar patarimo arba norint pranešti ir užblokuoti potencialiai žalingą turinį, arba susisiekti.
- Apsvarstykite galimybę naudoti amžiaus kategorijos priemones, pateikiant elektroninius leidžiamo amžiaus ženklelius, kad tėvų kontrolės priemonėmis būtų lengviau tinkamai

įvertinti turinį, paslaugą arba programą. Norėdami gauti tinkamus rezultatus, naudokitės interneto platformų siūlomomis amžiaus įvertinimo priemonėmis.

Turėkite omenyje, kad itin svarbu užtikrinti vaikų privatumą

- Užtikrinkite, kad būtų laikomasi privatumo apsaugos įstatymų. Nuolat tikrinkite ir atnaujinkite savo teikiamą turinį pagal ES Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimus.
- Nerinkite daugiau duomenų, nei būtina.
- Pateikite informaciją apie privatumo apsaugos priemones ir nuostatus, kuri būtų aiškiai matoma ir pateikta tikslinei grupei bei vaikų tėvams tinkama kalba ir forma.
- Jeigu vartotojų duomenys yra apdorojami arba jeigu diegiant programą, svetainę ar paslaugą ar jomis naudojantis reikia autorizacijos, tai turi būti aiškiai atskleista.
- Užtikrinkite, kad asmens duomenys būtų tvarkomi konfidencialiai, o išimtys (pavyzdžiui, prizų įteikimo atveju) būtų skaidrios ir būtų aiškiai pasakyta, kad vėliau duomenis bus ištrinti.
- Jeigu vaikai gali dalytis savo asmens duomenimis, turėkite omenyje, kad jie turi aktyviai patvirtinti tėvų sutikimą.

Jautriai naudokite socialinės žiniasklaidos elementus ir komunikacijos funkcijas, pavyzdžiui, socialinius tinklus, pokalbių kambarius, forumus, svečių knygas, vaizdo įrašų arba vaizdų dalijimosi platformas, pranešimų perdavimo priemones ir pan.

- Apsvarstykite galimybę pritaikyti konkrečias taisykles ir saugumo informaciją apie tai, kaip saugiai naudoti šiais funkcijas, jeigu jos būtų pasiūlytos (t. y. rekomendacijas arba interneto etiketo nuostatus bendraujant su kitais, informaciją apie asmens duomenų apsaugą, apsaugą nuo patyčių elektroninėje erdvėje ir pan.).
- Skatinkite vaikus prašyti tėvų sutikimo prieš sukuriant vartotojo paskyrą ir apsvarstykite, kaip tai būtų galima įgyvendinti registracijos metu.
- Užtikrinkite, kad būtų pateikti pranešimo mechanizmai, kuriuos paprasta rasti ir nesudėtinga naudotis (pavyzdžiui, pavojaus signalo mygtukas, skirtas tiems atvejams, kai vaikams reikia pagalbos, patarimo arba jie nori pranešti apie potencialiai žalingą turinį ar kontaktą).
- Užtikrinkite nuolatinį ir aktyvų vartotojų pateikto turinio stebėjimą bei užtikrinkite, kad būtų pašalintas visas turinys, kuris gali būti žalingas vaikams.

Jei taikytina, atsakingai kurkite tokius komercinius elementus kaip reklama, rėmimas, internetinė prekyba, programinės įrangos atnaujinimų pardavimas ir pan.

- Užtikrinkite, kad būtų laikomasi su vaikais susijusių teisės aktų ir norminių dokumentų nuostatų dėl reklamos ir komercinių elementų.
- Įvertinkite, ar komerciniai elementai, reklama ir internetinės prekybos funkcijos aiškiai atskirti nuo turinio, aiškiai atpažįstami, atitinkamai paženklinti ir tinkami vaikų amžiui (pavyzdžiui, neturi būti alkoholio, cigarečių, plastinės chirurgijos, dietinių produktų reklamos arba galimybės juos įsigyti).
- Užtikrinkite, kad komerciniai pasiūlymai būtų aiškiai pateikti.
- Atsižvelkite į tai, kad programa nesiūlytų galimybės leisti pinigų, nebent ji būtų pateikta apsaugotoje srityje ir tikslinei grupei būtų aišku, kad reikia paprašyti suaugusiųjų leidimo. Neraginkite vaikų pirkti papildomas funkcijas.
- Užtikrinkite, kad komerciniai elementai neapribotų vartotojo veiksmų kontrolės.
- Užtikrinkite, kad būtų nustatyta riba, kiek vaikai gali išleisti svetainėje, naudodamiesi programa arba paslauga.

- Užtikrinkite, kad mokėjimo metodams būtų reikalinga tėvų kontrolė.